

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอน แบบเชิงรุกของนักศึกษาพยาบาล

Factors Related to Active Learning Management of Nursing Students

ภาลินี โทอินทร์¹ สิริอร ข้อยุ่น*² พัฒนี ศรีโษษฐ์¹ เบญจวรรณ กิจควรดี²

Pasinee Thoin¹ Siriorn Khoyun*² Phattnee Srioad¹ Benjawan Kitkhaundee²

¹วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ประเทศไทย 40000

¹Boromarajonani College of Nursing Khon Kaen, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Thailand 40000

²วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีอุดรธานี คณะพยาบาลศาสตร์ อุดรธานี ประเทศไทย 41330

²Boromarajonani College of Nursing Udon thani, Udonthani, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Thailand 41330

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน รูปแบบกิจกรรมการสอน และอาจารย์ผู้สอนกับเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 218 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติของนักศึกษาพยาบาล ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าความสอดคล้องของเนื้อหา 0.67-1 และค่าเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) เจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก อยู่ในระดับมาก (Mean= 3.72, S.D.= 0.61) 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมการสอน อาจารย์ผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ($r = 0.63, 0.61, 0.53$ และ 0.43) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีต่อความสัมพันธ์, การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This descriptive research aimed to study nursing students' attitudes toward active learning and to examine the relationship between various factors, including the classroom environment, teaching media, teaching activities, and instructors. The sample consisted of 218 nursing students from Boromarajonani College of Nursing, ranging from the 1st to 4th year in the academic year 2024. The research instrument was a questionnaire assessing nursing students' attitudes toward active learning and the factors related to these

Corresponding author: *E-mail: Siriork@gmail.com

วันที่รับ (Received) 28 พ.ค. 2568 วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised) 16 ส.ค. 2568 วันที่ตอบรับ (Accepted) 23 ส.ค. 2568

attitudes. The content validity of the questionnaire, resulting in a content consistency index of 0.67 to 1. The reliability of the questionnaire was determined using Cronbach's alpha coefficient, yielding a reliability score of 0.97. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings indicated that: 1) Nursing students had a high level of positive attitudes towards active learning (Mean = 3.72, S.D. = 0.61). 2) Factors such as teaching activities, instructors, teaching media, and classroom environment had statistically significant positive relationships with students' attitudes toward active learning, with correlation coefficients ($r = 0.63, 0.61, 0.53$ and 0.43 , respectively), with a p -value of <0.001 .

Keywords: factors related to, active learning, nursing students

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสอดคล้องกับการจัดการกับปัญหาสุขภาพในสังคมและก้าวหน้าของโลกของเทคโนโลยีในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริงโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิบัติที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนทั้งในเชิงความรู้ วิธีการเรียนรู้ การได้มาซึ่งความรู้ การรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในลักษณะดังกล่าวจะสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ภายในและนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง คือ ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)¹ ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก คือ แรงบันดาลใจ (motivation) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากความสนใจของผู้เรียน และการเรียนรู้แบบเชิงรุกหรือลงมือปฏิบัติ (active learning) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียน จึงเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน สนุกกับการเรียน เป็นหลักการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21² กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเอง ในการสร้างองค์ความรู้ มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ใหม่จากการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน³ ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ผ่านกระบวนการคิด ได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เชื่อมโยงประสบการณ์จนเกิดประโยชน์และที่สำคัญต้องพัฒนาผู้เรียนให้ค้นหาศักยภาพตนเอง สามารถปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตได้^{4,5} ปัจจุบันได้นำเกณฑ์การประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (Asean University Network Quality Assurance : AUN QA) มาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งตัวชี้วัดเรื่องกลยุทธ์การสอนมุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายตามลักษณะของรายวิชาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านเนื้อหาความรู้และทักษะในการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนำไปสู่การบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง⁶ สอดคล้องกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนพยาบาล ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักศึกษา ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย กิจกรรมการเรียนการสอนทั้งการเรียนทฤษฎี ทดลองในห้องปฏิบัติการและฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้⁷ โดยการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ รวมถึงส่งเสริมให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ล้วนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในตัวนักศึกษาเอง ได้แก่ ความคิด พฤติกรรม การรับรู้ความสามารถของตนเองและทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกของนักศึกษา ได้แก่ การวัดและประเมินผล ผู้สอน สื่อสิ่งสนับสนุน และการจัดการ ซึ่งพบว่าปัจจัยภายนอกมีผลต่อ

ความพึงพอใจของนักศึกษามากกว่าปัจจัยภายใน^๑

จากข้อมูลการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น พบว่าส่วนใหญ่ในการสอนภาคทฤษฎีที่มีเนื้อหาค่อนข้างมากนักศึกษายังมีส่วนร่วมในการเรียนน้อย อาจนำความรู้ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนทุกคนต่างตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกมาใช้นักศึกษาทุกชั้นปี เช่น การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน การสอนด้วยสถานการณ์จำลองเหมือนจริง การเรียนรู้แบบร่วมมือ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดี ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงมีความสนใจศึกษาเจตคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก เพื่อใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก

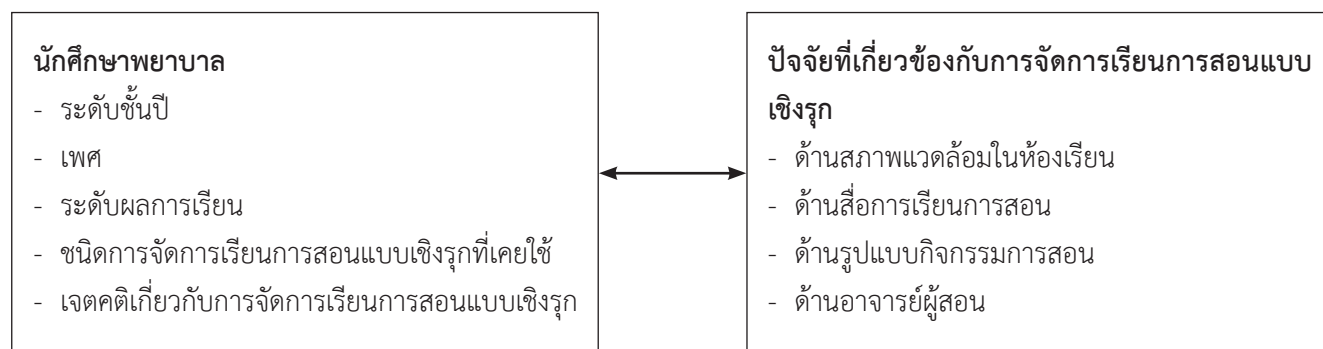
และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามความมุ่งหวังของหลักสูตร และเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกของนักศึกษาพยาบาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาออกแบบวิธีการวิจัยโดยกำหนดกรอบแนวคิด เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกของนักศึกษาพยาบาล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาปัจจัยภายนอกที่สอดคล้องกับบริบทวิทยาลัย ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านรูปแบบกิจกรรมการสอน และด้านอาจารย์ผู้สอน จึงได้กำหนดตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปี 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น ปีการศึกษา 2567 จำนวน 478 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปี 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น ปีการศึกษา 2567 จำนวน 218 คน และเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วนเท่ากัน (Proportional stratified random sampling) จากนักศึกษาทุกชั้นปีแล้วสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane^๑ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \text{ แทนค่า } n = \frac{478}{1 + (478 \times 0.052)^2}$$

ได้ $n = 218$ คน

($N =$ จำนวนประชากร $n =$ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง $e =$ ขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05))

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่นที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก และยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก คือ ผู้ที่ไม่ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนเชิงรุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย 4 ข้อ ได้แก่ ระดับชั้นปี เพศ ระดับผลการเรียน และชนิดการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกที่เคยใช้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก จำนวน 12 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย 5 ระดับ คือ 5=เห็นด้วยมากที่สุด 4=เห็นด้วยมาก 3=เห็นด้วยปานกลาง 2=เห็นด้วยน้อย และ 1=เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก จำนวน 28 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน 7 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน 8 ข้อ ด้านรูปแบบกิจกรรมการสอน 8 ข้อ และด้านอาจารย์ผู้สอน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย 5 ระดับ คือ 5=เห็นด้วยมากที่สุด, 4=เห็นด้วยมาก 3=เห็นด้วยปานกลาง 2=เห็นด้วยน้อย และ 1=เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย คือ 4.51-5.00 =มากที่สุด 3.51-4.00 =มาก 2.51-3.00 =ปานกลาง 1.51-2.00 =น้อย 1.00-1.50 =น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสม ครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) แบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก เท่ากับ 0.87 และแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก เท่ากับ 0.97 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกเท่ากับ 0.92 ของแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกเท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ภายหลัง

โครงการผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย โดยคณะผู้วิจัยเข้าพบนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงรายละเอียดหนังสือแสดงเจตนายินยอม เข้าร่วมการวิจัย อธิบายรายละเอียดในการเก็บข้อมูล ให้ทราบว่าไม่ต้องระบุชื่อ สกุล ในการตอบแบบสอบถาม และหากไม่สะดวกที่จะตอบคำถามใดมีสิทธิที่จะไม่ตอบข้อคำถามข้อนั้น พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบตามจำนวน 218 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างการวิจัย โครงการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น เอกสารรับรองเลขที่ IRB.BCNKK-37-2024 วันที่รับรอง 10 มีนาคม 2568 ถึง 9 มีนาคม 2569

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และ ร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกับเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ใช้สถิติการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) โดยใช้เกณฑ์กำหนดค่าระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยแบ่งระดับความสัมพันธ์จากระดับต่ำมาก ถึงระดับสูงมาก¹⁰

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 93.6 ชั้นปีที่ศึกษาระดับชั้นปีที่ 1-4 ตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี รวม 218 คน ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลพบว่าส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ย 3.01-3.25 ร้อยละ 21.49 การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกที่เคยใช้มากที่สุดคือการใช้การอภิปรายกลุ่ม ร้อยละ 85.12 และมีการใช้น้อยที่สุดคือการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) คิดเป็นร้อยละ 24.38

2. นักศึกษาพยาบาลมีระดับเจตคติต่อการเรียนการสอนแบบเชิงรุกอยู่ในระดับมาก (Mean=3.72 , SD=.61) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักศึกษาคิดว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ช่วยให้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในวิชาชีพได้จริง (Mean=4.14, SD=0.78) รองลงมา นักศึกษาคิด

ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ได้เรียนรู้กระทำการต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Mean=4.11, SD=.75)

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (n=218)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก	Mean	SD	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	3.79	0.84	มาก
2. ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.89	0.77	มาก
3. ด้านรูปแบบกิจกรรมการสอน	3.97	0.74	มาก
4. ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.97	0.77	มาก
รวมทุกด้าน	3.91	0.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกทุกด้านอยู่ในระดับมาก (Mean=3.91, SD=0.72) เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบกิจกรรมการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน และ

ด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกกับเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกกับเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (n=218)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก	เจตคติของนักศึกษา		ระดับความสัมพันธ์
	r	p-value	
ด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	.43**	.000	ปานกลาง
ด้านสื่อการเรียนการสอน	.53**	.000	ปานกลาง
ด้านรูปแบบกิจกรรมการสอน	.63**	.000	สูง
ด้านอาจารย์ผู้สอน	.61**	.000	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	.59**	.000	ปานกลาง

**p<.001

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับปานกลางกับเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (r=.59, p<.001) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านรูปแบบกิจกรรมการสอนมีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการ

สอน ส่วนปัจจัยที่มีค่าความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนแบบเชิงรุก สอดคล้องกับผลการวิจัย ที่พบว่า

การเรียนรู้แบบเชิงรุกช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เกี่ยวกับการมีความสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา และมีความสามารถรับผิดชอบร่วมกับผู้อื่นได้ดี¹¹ การเรียนการสอนแบบเชิงรุกในรูปแบบการใช้กรณีศึกษาเป็นฐานช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และช่วยส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีความมั่นใจ และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้ดี¹² ช่วยพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ เพิ่มความมั่นใจในตนเอง รู้จักการทำงานเป็นทีมและช่วยกระตุ้นความอยากรู้¹³ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การใช้ห้องเรียนกลับด้าน การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น ทั้งนี้การวางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ได้แก่ ด้านรูปแบบกิจกรรมการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมของการเรียนการสอนแบบเชิงรุกเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปราย มีการฝึกทักษะในการสื่อสาร ฝึกทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะอื่น ๆ ทำให้ผลการเรียนรู้ในด้านการจดจำเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 70 และหากมีการจำลองสถานการณ์ได้ฝึกปฏิบัติในสภาพจริงจะส่งผลให้ผลการเรียนรู้มากถึงร้อยละ 90 กระบวนการเรียนรู้แบบเชิงรุกทำให้ความจำเกิดขึ้นได้ในระยะยาวเพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้สูงขึ้น¹⁴ ด้านสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการศึกษากิจการการเรียนรู้ด้วยสื่อเสมือนจริงของนักเรียนพยาบาลกองทัพบกต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีค่าเฉลี่ยทักษะการเรียนรู้โดยรวมภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อเสมือนจริงสูงกว่าก่อนเรียน มีความพึงพอใจในการเรียน เข้าถึงบทเรียนได้ง่าย สามารถทบทวนบทเรียนได้บ่อยขึ้น มีภาพเคลื่อนไหวดึงดูดความสนใจ เนื้อหาเข้าใจง่ายช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติงานกับผู้ป่วยจริง¹⁵ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การจัดสถานที่เรียนให้เหมาะสม โดยการปรับปรุงพัฒนาห้องเรียน มีแสงสว่างอุณหภูมิเหมาะสม มีกระดานสามารถเขียนลบได้สะดวก และมีอินเทอร์เน็ตไร้สายใช้งานได้ดี มีสื่อสโ

ทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยใช้งานได้ดี มีผลให้นักศึกษามีความต้องการเข้าเรียนเป็นประจำมากที่สุด¹⁶

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติของนักศึกษาพยาบาล และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านรูปแบบกิจกรรมการสอนมีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน จากผลการวิจัย นักศึกษามีความคิดเห็นว่า รูปแบบกิจกรรมการสอนแบบเชิงรุกมีความเหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน การจัดการเรียนรู้มีการสร้างสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหา มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคิด การวางแผนการเรียนรู้ ได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น และได้รับข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้สอนทันที สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ทำให้เกิดแรงจูงใจ คอยชี้แนะและนำการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา ให้โอกาสได้แสดงความคิดเห็น และสนับสนุนช่วยเหลือในการเรียนรู้¹¹ ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความน่าสนใจและทำให้สนุกกับการเรียนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนมากยิ่งขึ้น มีการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน สามารถประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้ ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในห้องเรียน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน¹⁷ จากผลการวิจัยเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกมีปัจจัยภายนอกที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

อาจารย์พยาบาลควรนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบเชิงรุกไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา โดยเลือกรูปแบบกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะวิชา และกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนจากการพัฒนาแบบการเรียนการสอนเชิงรุกในแต่ละชั้นปี เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมกับการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพในอนาคต

References

1. Poohongthong C. Transformative learning: Challenges for instructors in higher education. *Journal of Behavioral Science*. 2018;24(1): 163-82. (in Thai)
2. Panich, V. 21st century skill: Rethinking how students learn. *Journal of Learning Innovation*. 2015;1(2):1-12. (in Thai).
3. Settles B. From theories to queries: Active Learning in Practice. In *Active learning and experimental design workshop in conjunction with International Conference on Artificial Intelligence and Statistics (AISTATS) 2010*. *Journal of Machine Learning Research Workshop and Conference Proceedings*. 2011;15:1-8.
4. Vinitasatitkun P, & Yaemkwanyuen C. Active learning: guidelines for best practice in the 21st century. *Journal of Educational Innovation and Research*. 2022;6(3):921-33. (in Thai)
5. Brame C. *Active learning*. Vanderbilt University Center for Teaching; 2016.
6. Kaewngam A, Chatwattana P, & Piriyasurawong P. Supply chain management model in digital quality assurance for ASEAN university Network Quality Assurance (AUN-QA). *Higher education studies*. 2019;9(4):12-20. (in Thai)
7. Suwanjaroen J, Sarakshetrin A, & Malai C. Teaching models to enhance the 21st century skills for bachelor's degree nursing students. *Nursing Journal*. 2017; 44(4):177-88. (in Thai)
8. Intawee T. The causal factors affecting students' active learning in active learning. *Journal of Educational Innovation and Research*. 2020;4(3):383-94. (in Thai)
9. Yamane T. *Statistics: an introductory analysis*. Tokyo: Aoyama Gakuin University; 1973.
10. Wjitwanna S. Correlation in statistics: how to use. *Journal of Humanities and Social Sciences*, Rajapruk University. 2022;8(2):1-15. (in Thai)
11. Dechphongsumrit A, Sutthiponpaisal T, & Jitsangworn W. Development of learning on active learning to enhance critical thinking for students for the students for the 21st's century. *Journal of Science and Technology*, Southeast Bangkok University. 2023;3(1):40-52. (in Thai)
12. Sapeni MAAR, & Said S. The effectiveness of case-based learning in increasing critical thinking of nursing students: A literature review. *Enfermería Clínica*. 2020;30(2):182-5.
13. Radabutr M, Thanirat S, & Pinyomit S. Perceptions and experiences of nursing students in Boromarajonani College of Nursing Changwat Nonthaburi regarding active learning. *Journal of the Royal Thai Army Nurse* 2019; 20(3): 144-53. (in Thai)
14. Michel N, Cater JJ, & Varela O. Active versus passive teaching styles: An empirical study of student learning outcomes. *Human Resource Development Quarterly*. 2009;20(4):397-418.
15. Chiewsothon S, Nuilers Y, & Chaleoykitti S. The effect of using augmented reality learning management among the Royal Thai Army nursing students toward learning skills in the 21st century. *Journal of Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi Province*. 2021;4(3):152-63. (in Thai)
16. Jiwtan P, & Limsuwat A. A study of opinion and satisfaction of students of active learning teaching and Improvement of Smart Classroom Development of Suranaree University of Technology. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University* 2020;40(3):65-77. (in Thai)
17. Wongpibool P. *Active learning*. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University*. 2017;8(2):327-36. (in Thai).